

Toimintakertomus 2007

Yleistä COSSin toiminnasta

Suomen open source -keskus COSS on open source -teknologioita ja -toimintamalla käyttävän liiketoiminnan kansallinen kehittämisorganisaatio. COSS edistää avointen teknologiaratkaisujen hallittua käyttöä eri toimialoilla ja tuottaa palveluja jäsentensä liiketoiminnan kehittämiseksi. COSS palvelee sekä avoimiin teknologioihin perustuvia tuotteita ja palveluja tarjoavia yrityksiä että avointen ratkaisujen käyttäjiä: yrityksiä, yhteisöjä ja julkishallinnon organisaatioita.

COSSin tavoitteena on vahvistaa Suomen ohjelmistointensiivisen liiketoiminnan kilpailukykyä, synnyttää uutta kasvuliiketoimintaa ja edistää tietoyhteiskunnan kehitystä avoimien teknologioiden ja niitä tuottavien yhteisöjen avulla.

Vuosi 2007 oli COSSin neljäs varsinainen toimintavuosi. COSS perustettiin vuoden 2004 alussa Osaamiskeskusohjelman vuosittain erityisrahoitettavana huippuhankkeena, mikä takasi COSSille perusrahoituksen kahdeksi ensimmäiseksi vuodeksi. Käynnistämävaiheen jälkeen COSS on toiminut julkisomisteisen Teknologiakeskus Hermia Oy:n hallinnoimana kehitysohjelman, jonka rahoitus koostuu bisnesjäsenten maksamista jäsenmaksuista, yritys- ja julkisrahoitteisista liiketoiminnan kehityshankkeista sekä maksullisista asiantuntijapalveluista ja tapahtumista.

Vuosi 2007 oli COSSille toiminnan kasvun ja vakiintumisen aikaa. COSSin jäsenmäärä jatkoi open source -liiketoiminnan kehityksen mukana tasaista kasvuaan ja saavutti 130 jäsenen rajan vuoden lopussa. Vuoden aikana COSS vakiinnutti asemansa alan kansallisena kehittämisorganisaationa Suomessa ja alan kansainvälisesti arvostettuna yhteistyökumppanina.

Jäsenten tyytyväisyyden seuraamiseksi COSS toteuttaa vuosittain jäsentutkimuksen. Jäsenten tyytyväisyys on pysynyt korkealla tasolla, vaikkakin mittausmenetelmän vaihtumisen vuoksi tarkkaa vertailutietoa ei ole. Tutkimuksen tuloksia on käytetty tulevan vuoden toiminnan suunnittelun lähtökohtana.

COSS toimii Teknologiakeskus Hermian hallintokäytäntöjen mukaisesti sen itsenäisenä kehittämisohjelman. Sisällöllisesti COSSin toimintaa ohjaa sponsoroivista hallitusjäsenistä koostuva ohjausryhmä. Vuonna 2007 ohjausryhmän jäseninä ovat olleet:

- Kim Aaltonen, Novell Oy, puheenjohtaja
- Toni Sormunen, Nokia Oyj
- Jyrki Koskinen, IBM
- Mika Kukkonen, Nokia Siemens Networks
- Päivi Hietanen, Tieturi
- Timo Väliharju, Mediamaisteri Oy
- Pasi Nieminen, Nomovok Oy
- Tomi Leskinen, Movial Oy
- Tomi Kankaanpää, Flander Oy
- Henri Ranki, Cubical Solutions Oy
- Keith Bonnici, Tekes
- Juhani Puska, WasaLab Oy
- Pauli Kuosmanen, Plenware Oy
- Petri Maanonen, RedHat
- Olli Mannisto, HP
- Lauri Höllander, Satama Interactive

Seuraavissa luvuissa kuvataan tiivistetysti vuoden 2007 aikainen toiminta.

Viestintä ja näkyvyyspalvelut

COSSin viestintä on perustunut viimevuotiseen tapaan internet-palvelun kautta viestimiseen, tiedottamiseen, sähköiseen markkinointiin ja Avopaikka-bisnesuutisiin. Tavoitteena on ollut tehdä tunnetuksi suomalaista open source -liiketoimintaa, vahvistaa jäsenten yrityskuvaa ja vahvistaa COSS-yhteisöä.

Vuoden 2007 aikana lähetettiin 10 uutiskirjettä ja kymmeniä tapahtumamainoksia sekä 15 tiedotetta, jotka julkaistiin mediassa. Lisäksi COSS julkaisi 2 kannanottoa standardointiasioihin liittyen.

COSSin internet-palvelun kävijämäärät ovat jatkuvassa kasvussa. Vuoden 2007 aikana toteutettiin COSSin www-sivuilla merkittävä uudistus ohjelmisto- ja yrityshakemistojen kehittämiseksi. Uusi palvelu pystytettiin Liferay-portaaliin ja otettiin käyttöön syyskuussa 2007. Vuoden 2008 aikana palvelua aktivoidaan ja sisältöä kehitetään.

Avopaikka-bisnesuutiset julkaistiin Kauppalehden välissä jaeltuna liitteenä lokakuun alussa. Liiteeseen tuottamiseen osallistui noin kymmenen COSSin jäsenyritystä ja -organisaatiota.

Verso Open Source Business Programme

Koko vuoden mittainen Verso Open Source Business Programme -kehitysohjelma toteutettiin, jotta tietämys open source -liiketoiminnan mahdollisuuksista, markkinoista ja juridisista kysymyksistä paranisi suomalaisissa yrityksissä. Ohjelma koostui kuudesta seminaaripäivästä ja yrityskohtaisesta konsultaatiosta. Seminaaripäivien yhteydessä järjestettiin kaksi vapaamuotoisempaa keskustelu- ja verkottumistilaisuutta.

Seminaareissa kuultiin n. 40 esitystä ja niihin osallistui henkilöitä yli 40 suomalaisesta yrityksestä. Suomalaisten asiantuntijoiden lisäksi kuulijoille puhuivat useat huippuluokan kansainväliset esiintyjät kuten Matt Asay (Alfresco), Mårten Mickos (MySQL) ja Bob Sutor (IBM).

Ohjelmaa olivat toteuttamassa COSSin kanssa yhteistyössä Finpro, Roschier Asianajotoimisto ja Hermia Yrityskeskitys. Kehitysohjelma toteutettiin Tekesin Verso-teknologiaohjelman tilauksesta.

Vientimatkat

COSS organisoii jäsenilleen vuonna 2007 kaksi vientimatkaa. Ensimmäinen niistä tehtiin toukokuussa Piilaaksoon Open Source Business Conferencen yhteydessä. Matkalle osallistui 7 henkilöä ja konferenssin lisäksi matkalla tutustuttiin mm. Googlen ja Sun Microsystemsin open source -toimintoihin. Toinen matka järjestettiin Madridissa syyskuussa pidettyyn mobiilisektorin johtavaan tapahtumaan Open Source in Mobile -konferenssiin. Matkalle osallistui 4 henkilöä.

Kesäkoodi

Toista kertaa järjestetyssä Kesäkoodi-kampanjassa COSS ja sen yhteistyökumppanit (IBM, Novell, Nokia Multimedia, Nokia Siemens Networks, Google ja Teknologiakeskus Hermia) tarjosivat kesätyöpaikan kuudelle korkeakouluopiskelijalle. Yhdeksän finalistin joukosta valittiin 27.3. TKK:ssa järjestetyssä finaalissa varsinaiseksi kesäkoodareiksi Atte Karkimo, Janne Kalliomäki, Ville-Pekka Vainio, Toni Rikkola, Niko Kiirala sekä Ville Lindholm.

Kesäkoodarit työskentelivät kesän ajan haluamansa open source -projektin parissa. Atte Karkimo kehitti Amarak-audiosoitimen kokonäyttötilaa; Janne Kalliomäki toteutti graafisen käyttöliittymän Linuxissa käytettävään varmuuskopiointiohjelmaan; Ville-Pekka Vainio loi ohjelmiston, joka muuntaa Unixin man/info-manuaalisivujen datan MoinMoin-wikin ymmärtämään muotoon; Toni Rikkolan ohjelma tarkistaa JBoss-sääntöjä sekä auttaa niiden kirjoittamisessa; Niko Kiirala teki filttäreitä vektorigrafiikkaohjelma Inkscapeen ja Ville Lindholm kehitti Exaile-audiosoitinta.

Yhtä lukuunottamatta projektit onnistuivat suunnitellusti. Projektien jälkeen osa kehittäjistä on työllistynyt projektien emo-organisaatioiden palvelukseen.

Operet-kehittämishanke

Vuonna 2006 alkanut ESR-rahoitteinen koulutus- ja kehittämishanke Operet eteni suunnitelman mukaisesti spurtaten alkuvuoden koulutuksilla. Suurin toteutus liittyi Embedded Linux Technologies -koulutuskokonaisuuteen. Operetin jatkoksi on valmisteltu uutta osaamisen kehittämishanketta, joka saataneen käyntiin vuoden 2008 alkupuolella.

Vuoden 2007 aikana Operet-hankkeessa toteutettiin seuraavat koulutukset:

17.1.	Linuxin käyttö
18.-19.1.	Linux perusteet
18.-19.1.	Linuxin ylläpito
23.1.-23.8.	Ohjelmistoprojektipäällikkökoulutus
21.2.	Openmoko -koulutus
5.-7.2.	Linux systeemiohjelmointi
20.2.-22.2.	Linux systeemiohjelmointi
6.-8.3.	Linux systeemiohjelmointi
12.-13.3.	GTK+ -käyttöliittymäohjelmointi
12.-28.3.	COSS Sales Camp 2
20.3.	Debian paketoitinkoulutus
27.-28.3.	XML-koulutus
28.-30.3.	Kernel ajuriohjelmointi
27.-29.3.	Alfresco-koulutus
11.4.	Ohjelmistoliiketoimintaseminaari
11.-13.4.	GTK+ -käyttöliittymäohjelmointi
18.4.	ERP-koulutus
25.4.	SugarCRM -koulutus
8.-10.5.	Linux-systeemiohjelmointi
30.5.-1.6.	Kernel ajuriohjelmointi
31.5.	Open source -tutkimusseminaari
6.-8.6.	eZ-julkaisujärjestelmäkoulutus
15.8.	Avaa ja säästä -seminaari, Helsinki
10.-12.9.	Maemo-koulutus, Tampere
17.-20.9.	Konferenssimatka OsiM-konferenssiin, Espanja
11.9.07-10.4.08	Ohjelmistoprojektipäällikkökoulutus
2.10.	Blogit ja wikit yrityskäytössä -koulutus
25.10.	Avoimen lähdekoodin juridiikkapäivä
26.10.	Linux perusteet
7.-9.11.	Linux systeemiohjelmointi
12.11.	JoomlaDay – Joomla julkaisujärjestelmäkoulutus

Openmind- konferenssi

Openmind 2007 järjestettiin tänä vuonna 2.-3.10. osana MindTrek -digimediakonferenssia. Openmind keräsi lähes 200 henkeä Tampereelle, hotelli Rosendahlin yhteisölliseen ympäristöön.

Tiistaina 2.10. keskityttiin teknologia-aiheisiin kolmessa sessiossa; Open source in Mobile, The Art and Magic of Creating Open Source Communities ja Adoption of Open Source and Standards in Public Sector. Päivä päättyi Openmind Clubin verkottumistilaisuuteen. Keskiviikkona 3.10. keskityttiin Business and Innovation -teemaan.

Tämän vuoden keynote-puhujia olivat mm. Zak Greant, Foo Associates; Jim Zemlin, Linux Foundation; Carlos E. Montero-Luque, Novell; Nils Faerber, LiPS; Amy Jiang, Canonical.

Muut seminaarit ja tapahtumat

Vuoden 2007 aikana COSS järjesti ja oli mukana puhumassa kymmenissä eri kohderyhmille suunnatuissa tapahtumissa.

- 24.01.2007 Open source Oulu, Oulu
- 06.02.2007 Verso Open Source Business Programme: Open source -infrastrukturi ja liiketoiminnan kehitys, Helsinki
- 06.02.2007 Open Tuesday: Avoin Innovaatio Vs. Avoin Lähdekoodi... ja mitäs Kiinassa tapahtuu? Helsinki
- 06.03.2007 Open Tuesday: When is the GPL v3 actually coming, and what does it mean? Helsinki
- 08.03.2007 Open Tuesday Ohjelmistopankin (OTSB) lanseerausTampere
- 13.03.2007 Verso Open Source Business Programme: Open source sulautetuissa järjestelmissä ja ohjelmistoratkaisuissa, Helsinki
- 20.03.2007 Open Enterprise Seminar 2, Helsinki
- 21.03.2007 Wikipedia: 100 000 artikkelin juhlaseminaari, Helsinki
- 28.03.2007 Web 2.0 - internetin uudet ansaintalogiikat, Helsinki
- 11.04.2007 Ohjelmistoliiketoiminta -seminaari, Jyväskylä
- 16.04.2007 Open source -risteily, Viking Line Turusta
- 18.04.2007 PK- yritysten toiminnanohjausratkaisut - ERP-ideasta toimivaksi työkaluksi, Tampere
- 18.04.2007 Alfresco-esittely, Helsinki
- 19.04.2007 Verso Open Source Business Programme: Open source -liiketoimintamallit ja kasvuyrityksen liiketoimintaosaaminen, Helsinki
- 21.04.2007 Ubuntu 7.04 "Feisty Fawn" -version julkaisutapahtuma, Helsinki
- 23.04.2007 Early Penguin Open Source Seminaari, Espoo
- 25.04.2007 SugarDay 2007, Helsinki
- 27.04.2007 Software Outsourcing in China, Helsinki
- 10.05.2007 OpenLab kevätseminaari 2007: Miten paikalliset pk-yrittäjät voivat hyödyntää Open Source -ohjelmia, Kuopio
- 10.05.2007 Adempiere -tapaaminen
- 11.05.2007 ExpoWikin julkaisutilaisuus, Helsinki
- 19.05.2007 Linux esittelypäivä, Jyväskylä
- 19.05.2007 Avoimien ohjelmien päivä 2007, Turku
- 20.-25.5.2007 Bisnesmatka San Franciscoon ja Piilaaksoon
- 29.05.2007 OCOSS Seminaari, Vaasa
- 31.05.2007 HP Linux Forum, Helsinki
- 31.05.2007 Open source undercover -tutkimusseminaari, Tampere
- 01.06.2007 Midgard developer meeting, Espoo
- 06.06.2007 Norja-Suomi ICT-seminaari, Helsinki
- 15.08.2007 Avaa ja säästä -seminaari, Helsinki
- 04.09.2007 Verso Open Source Business Programme: Open source -yrityksen kansainvälinen liiketoiminta, Helsinki
- 07.09.2007 Bisnes-mahdollisuuksia Saksassa, Tampere
- 19.09.2007 Verso Open Source Business Programme: Open source -kasvuyrityksen rahoitus, Helsinki
- 20.09.2007 OpenPlaza PK-yrityksille, Viking Line Turusta
- 01.10.2007 Free/Open source -tutkijatapaaminen, Tampere
- 03.10.2007 Verso Open Source Business Programme: Päätösseminaari, Tampere

- 06.11.2007 Verkkosovellusten käyttöönotto: Avoimen lähdekodin lisenssit ja liiketoimintamallit, TYT, Tampere
- 28.11.2007 SISU 2010 -teemaseminaari:Pk-yrityksen uudet tietotekniset sovellukset, Tampere
- 18.12.2007 COSSin jäsenkokous, Helsinki

OpenNordic

OpenNordic on virtuaalisesti toimiva pohjoismainen open source -keskus, joka tukee open source -liiketoiminnan kehittymistä Norjassa, Ruotsissa, Suomessa, Tanskassa ja Islannissa. COSS on verkoston suomalainen osapuoli ja tarjoaa verkostolle www-palvelun.

OpenNordicin tavoitteena on edistää avoimien ohjelmistoratkaisujen käyttöä pohjoismaissa ja verkottaa ratkaisujen kehittäjiä ja tarjoajia pohjoismaisella tasolla. OpenNordicin toiminta perustuu kussakin maassa toimivien kansallisten toimijoiden aktiviteetteihin ja yhteistyöhön.

OpenNordic toimii tällä hetkellä projektina, jonka rahoittaa Pohjoismainen Innovaatiokeskus. Projekti järjestää toimijoiden tapaamisia, asiantuntijaseminaareja ja levittää parhaita open sourcen hyödyntämiseen liittyviä käytäntöjä.

Tietotekniikan standardointi

COSS on osallistunut aktiivisesti SFS:n vetämään standardointityöhön. Suurimmaksi painopistealueeksi on tässä muodostunut OOXML:n standardointiprosessi (ISO/IES DIS29500), jonka etenemistä on seurattu ja kommentoitu vuoden alusta alkaen. Tammikuussa kokosimme jäsenistöltä tukea adressiin, jonka mukaan OOXML ei ole riittävän valmiiksi tehty standardiehdotus nopeaan standardointikäsitteilyyn. Koska tuohon aikaan Suomi ei ollut asiaa käsittelevän teknisen komitean jäsen, ei Suomesta voitu lähettää selkeää vastustavaa lausuntoa, mutta lausunto, jota COSS oli edistämässä oli kriittinen ja se on yleisesti maailmalla tulkittu vastustavaksi.

15.8.2007 COSS järjesti dokumenttiformaateista "Avaa ja säästä" -seminaarin, johon saimme yli 30 osallistujaa politiikan ja julkishallinnon piiristä. Lisäksi COSS onnistui aktivoimaan jäsenistöä osallistumaan Suomen mielipiteen muodostamiskokoukseen elokuussa ja Suomesta lähtikin 13 korjausvaadetta ISO:n tekniselle komitealle. Tämän jälkeen standardointiprosessin seurantaan ja kommentointiin on osallistuttu useiden tapaamisten aikana. COSSin Manu Setälä osallistuu yhtenä viidestä Suomen edustajasta OOXML:n tekniseen kokoukseen Genevessä helmikuussa 2008.

Julkisen alan tietotekniikkahankinnat

Eduskuntavaalien alla COSS järjesti yhdessä IBM:n kanssa tietojärjestelmien avoimuutta käsittelevät keskustelutilaisuudet suurimpien puolueiden eduskuntaryhmille. Hallitusohjelman laatimista varten COSS toimitti neuvottelujen osapuolille avoimia standardeja ja avointa lähdekoodia koskevaa aineistoa.

Julkisen sektorin tietotekniikkahankintoja koskevat yleiset sopimusehdot (JIT) uudistettiin vuoden 2007 aikana. COSS osallistui uusien sopimusehtojen laadintaan konsultoimalla kirjoittavaa ryhmää open source -muotoiluissa ja antamalla lausunnon sopimusluonnoksista. Tämän tuloksena open source -ohjelmistoja koskevat muotoilut ovat neutraaleja ja mahdollistavat open source -hankinnat. Työn toteuttivat Petri Räsänen ja Ville Oksanen.

COSSin Manu Setälä osallistui JHS-toimikunnan asettamaan työhön, jossa määriteltiin menettelyt IT-järjestelmien vaatimusmäärittelyyn. Tämän hankkeen tärkein anti COSSin kannalta on selkeiden avoimen lähdekoodin esteiden poistaminen ohjeesta ja toimivien suhteiden synnyttäminen Kunta-IT:n avainhenkilöihin.

COSS osallistui Luova Tampere -ohjelman rahoittamaan Kaura-hankkeeseen. Hankkeen vetäjänä toimi Solita Oy. Hankkeessa kehitettiin sekä tekninen että hallinnollinen malli kaupunkisovellusten rajapintojen avaamisen edellytyksistä ja sovellusten kokonaisarkkitehtuuriratkaisusta.

COSS veti Luova Tampere -rahoitteisen Muuli-hankkeen. "Muutto Unixista Linuxiin" -hanke kartoitti noin sadan kaupunkisovelluksen siirrettävyyden nykyisestä ohjelmistoympäristöstä avoimen lähdekoodin ympäristöön. Muulin tulokset julkaistiin Kunta-IT:n wikissä ja tätä wikiä on nyt omalta osaltaan täydentämässä Kunta-IT. <http://wiki.kuntait.fi/muuli/>

COSS teki KuntaIT:lle ja JHS:lle aloitteen open source -ostajan oppaan tekemiseksi. Neuvottelut vietiin onnistuneesti päätökseen ja hanke toteutetaan KuntaIT-rahoituksella vuoden 2008 aikana.

Tutkimustoiminta

COSS osallistuu alan tutkimustoimintaan luomalla ja ylläpitämällä alan tutkimus- ja opetuslaitosten verkostoa, osallistumalla hankevalmisteluihin, hankkimalla rahoitusta tutkimushankkeille ja opinnäytetöille ja tekemällä laajaa yhteistyötä Tekesin ja osaamiskeskusohjelman kanssa. Lisäksi COSS osallistuu kotimaisten ja ulkomaisten tutkimushankkeiden tulosten levittämiseen.

COSS järjesti lokakuussa open source -tutkijatapaamisen, johon osallistui noin 30 tutkijaa eri yliopistoista ja korkeakouluista. Tutkimusyhteistyötä varten muodostettu FILOSI-foorumi kokoontui vuoden aikana yhteen varsinaiseen kokoukseen.

COSS osallistui Tekes-rahoitteiseen OSSI-hankkeeseen hankkimalla siihen rahoitusta ja tukemalla hankkeen tulosten levitystä mm. tiedottamalla ja järjestämällä "Open Source Undercover" -päätösseminaarin 31.5. OSSI-projektin loppuraportti julkaistiin marraskuussa. COSS on vastaavalla tavalla mukana myös Tekes-rahoitteisissa ServOSS- ja Parteco-hankkeissa.

COSS on osallistunut EU-rahoitteisessa Peardrop-hankkeessa Digital Business Ecosystem -konseptia toteuttavan open source -infrastruktuurin levittämiseen.

Tutkijaverkottumisen ja Tekes- hankkeiden lisäksi COSS osallistui sulautettujen järjestelmien käyttöjärjestelmän valintaa käsittelevän diplomityön teettämiseen ja ohjaamiseen. Sulautetun laitteen alustajärjestelmän valinta on monissa yrityksissä erittäin pitkään vaikuttava kriittinen päätös ja teetetyn työn tavoite on helpottaa ko. valinnan tekemistä. Työssä selvitetään kirjallisuusanalyysin avulla eri vaihtoehtoja, luodaan vertailutaulukko ja kehitetään valintakriteeristöä. Tekn. yo Kalle Jokiniemi sai työn valmiiksi joulukuussa 2007.

COSS rahoitti ja ohjasi myös Miia Rannan Linux-työpöytäjärjestelmän käyttöönottoa koskevaa AMK-päättyötä.

Vuoden 2007 aikana Tampereen teknillinen yliopisto päätti hakea määrärahaa ohjelmistotekniikan alueen open source -professorille. COSS oli mukana hankkeen suunnittelussa ja järjesti hakemukselle tarvittavan yritystuen.